

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမှ
ဆံတော်ကြိုစေတီများနှင့်
ဆံတော်ရှင်သမိုင်း

မြမ္မာ့မင်း (ကျမ်းစာ)

စာရေးသူ၏ အမှာ

ဗုဒ္ဓဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်တော်မူခဲ့သည် မှာ နှစ်ပေါင်း(၂၆၀၀) ကျော်လွန်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်၏ မွေတော်ဓာတ်မြတ်များ စွာနှင့် ကိန်းဝပ်စံပျော်နေသော ဘုရားစေတီ များကို ဓာတုစေတီ၊ ဥဒ္ဓိဿစေတီ၊ ပရိဘောဂစေတီ၊ ဓမ္မစေတီ . . . များ အဖြစ် ဖူးတွေ့နေကြရပါသည်။ ။

အထူးသဖြင့် ဆံတော်ရှင်များ ကိန်းဝပ်နေသော ဘုရားစေတီများ ၊ စွယ်တော်စေတီများ ၊ စက်တော်ရာစေတီများ သည် ဗုဒ္ဓသာသနာ့နယ်တွင် အလွန်ထင်ရှား တန်ခိုးကြွယ်ဝသော ဘုရားစေတီများ အဖြစ် ဘုရားဖူးများ ဖြင့် စည်ကားနေပါသည်။ ။

ရှေးဘိုးဘွားများ ၏ သဒ္ဓါအားဖြင့် စိုက်ထူခဲ့သော သာသနာပြုဘုရားတည်ခြင်းမှာ ကောင်းသောအလှူဖြစ်ခဲ့၍ ယနေ့ဖူးတွေ့နေရခြင်းဖြစ်သည်။ ။ နှောင်းလူများ ၏ လက်ဆင့်ကမ်း စောင့်ရှောက်မှုလည်း များစွာကို လိုအပ်ပါသည်။ ။

ဗုဒ္ဓသာသနာအတွက် အလွန်အရေးပါသော ဆံတော်ရှင်စေတီများ နှင့်အတူ ဆံတော်ကြိုစေတီ များ လည်း ဘုရားပွင့်စအချိန်ကာလမှ စ၍ စေတီဒါယကာများ ကောင်းမှုဖြင့် တည်ရှိကိန်းဝပ်ခဲ့ပါ သော်လည်း နှစ်ကာလကြာမြင့်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းပြုပြင်စောင့်ရှောက်သူနှင့် ဝေးခဲ့ရခြင်း၊

ရာသီဥတုဒဏ်သင့်ခြင်းများကြောင့် ပျက်စီးယိုယွင်းသွားခဲ့ရပါသည်။ ။

သာသနာ (၂၅၀၀)ကျော်ကာလသို့ရောက်သည် နှင့် ဆံတော်ရှင်စေတီ သာသနာပွင့်ထွန်းခဲ့ရ သောကြောင့် ဆံတော်ကြိုဘုရားစေတီများ သည် ဆံတော်ရှင်ဘုရားစေတီများကဲ့သို့ မူလပုံဟန်မပျက် ပြန်လည်တည်ရှိ ကိန်းဝပ်နေပြီဖြစ်ပါသည်။ ။

စာရေးသူအနေဖြင့် ကိုယ်စွမ်းရှိသမျှ ကြိုးစားကာ ဆံတော်ကြိုနှင့် ဆံတော်ရှင်ဘုရားစေတီ များ သမိုင်းကို ရေးသားပူဇော်လိုက်ပါသည်။ ။ လိုအပ်မှုများ ရှိနေသည် မှာ သေချာသော်လည်း လက်လှမ်းမီသမျှ ရေးသားပူဇော်သည့်အနေဖြင့် ဟု ဝန်ခံအပ်ပါသည်။ ။

မြမဉ္ဇူဝေ(ကျုံ့မင်း)

အခန်း(၁)

၁။ ဆံတော်ဓာတ်မြတ်များ ၏ သမိုင်းစဉ်

ဆံတော်ရှင်သာသနာတွင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဆံတော်မြတ်များ ပေးသနားခဲ့သော ရသေ့ကြီးများ ထက်စောစွာ ရှေးဦး ကျသောပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိခဲ့ပါသည်။ ။ ထိုသူတို့ သည် ကုန်သည် ညီနောင် နှစ်ဦးပင် ဖြစ်သည်။ ။

မြန်မာနိုင်ငံသား ရာမညဒေသ ကဘင်းရွာသား "တပုဿ"နှင့် "ဘလ္လိက"ညီနောင်သည် လူသားများ ထဲတွင် ဘုရားရှင်ကို "ပထမ"ဦးဆုံး ဖူးတွေ့ကြသူများ ဖြစ်ပြီး ဘုရားရှင်ပေးအပ်ခဲ့သော သာသနာ့အမွေကို ဦးစွာ ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်း ခံခဲ့ရသူများ ဖြစ်သည်။ ။

ဘုရားရှင်၏ ပထမဝါတော်(ဦးဦးဖျားဖျား) အချိန် မဟာသက္ကရာဇ်(၁၀၃)နှစ်တွင် ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်အဖြစ် စင်စစ်ဧကန် ပွင့်ထွန်းဖြစ်တည်ခဲ့ပြီး သတ္တသတ္တာဟ စံနေတော်မူပြီးနောက် ပထမဆုံးနေ့တွင် တပုဿနှင့် ဘလ္လိကညီနောင် ဘုရားရှင်ကို ဖူးခဲ့ကြရ၏။

သာသနာအတွက် အစဦးဆုံး ကြုံဆုံခဲ့ရသော ကုန်သည် ညီနောင်ကို ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်က ဆံတော် (၈)ဆူ ပေးသနားတော်မူခဲ့၏။ ထိုဆံတော်ဓာတ်မြတ်များကို အကြောင်းပြု၍ . . .

- သာသနာအစ တပုဿနှင့် ဘလ္လိက

- ဘုရားရှင်ကို မြန်မာနိုင်ငံက လူသားနှစ်ဦး စတင်ဖူးမြော်ခဲ့ရသည်

။

- ဘုရားရှင်ကို ပထမဆုံးသော ဖူးတွေ့ရသည့် လူသားနှစ်ဦးမှာ တပုဿနှင့် ဘလ္လိက

- ဘုရားရတနာ၊ တရားရတနာကို ပထမဆုံး တည်ခဲ့သူ မြန်မာပြည်သား တပုဿနှင့် ဘလ္လိက

- ပထမဦးဆုံး ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဆံတော်မြတ်(၈)ဆူ ပေးသနားခြင်း ခံခဲ့ရသူနှစ်ဦး မှာ မြန်မာနိုင်ငံသား တပုဿနှင့် ဘလ္လိကဖြစ်ခြင်း။

ဆိုသော သမိုင်းထင်ရှားစေသော အထောက်အထားများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည် ။

ပထမအစ ဆံတော်ဓာတ်မြတ်များ ၏ ဆံတော်မြတ်ပင့်ဆောင်ရာ ခရီးစဉ်တစ်လျှောက်မှ စ၍ တည်ခဲ့သော ဘုရားစေတီများ သည် ဆံတော်ရှင်စေတီဦးများ အဖြစ် ဘုရားရှင်၏ သာသနာ (၅၀၀၀) ကာလတွင် တည်ခဲ့ရ၏။ ထို့နောက် ဘုရားရှင်၏ ဒုတိယဆံတော်မြတ်လက်ခံရရှိသူများ အဖြစ် ဤသို့တွေ့ရှိ မှတ်သားရပါမည်။

- မဟာသက္ကရာဇ် (၁၁၁) ခုနှစ် မြတ်စွာဘုရားရှင် (၈)ဝါမြောက်သောအခါ၌ ဆံတော်မြတ် (၆)ဆူကို ရေသေ့ထူးများက ခံယူရရှိတော်မူခြင်း။

- အရှင်အနုရုဒ္ဓါ ဦးဆောင်သော ရဟန္တာ(၆)ပါးတို့ ရရှိခဲ့သော ဆံတော်(၆)ဆူတို့ သည် ဗုဒ္ဓသာသနာအတွက် မြတ်သောအမွေအဖြစ် ရရှိခဲ့မှုဟု ဆိုရမှာ ဖြစ်သည် ။ ဆံတော်မြတ်များ သည် ဘုရားစေတီများ တွင်

ကိန်းဝပ်စံပျော်၍ သာသနာတော်အတွက် ဂုဏ်တက်စရာ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

။

ယခုအခါ သာသနာအစဦး၏ အမွေခံ တပုဿနှင့် ဘလ္လိကတို့ ၏ ဆံတော်မြတ်များ ၊ ဒုတိယ သာသနာ့အမွေခံ ရသေ့ထူးများ ရရှိအပ်သော ဆံတော်မြတ်များ သည် ဗုဒ္ဓသာသနာဦးအမွေခံများ အဖြစ်တည်ရှိ ကိန်းဝပ်နေသော နေရာအမှန်ဖြင့် ညွှန်ပြနိုင်ပါသော်လည်း အရှင်အနုရုဒ္ဓါ ဦးဆောင်သော ရဟန္တာ(၆)ပါးတို့ ထံမှ ဆံတော်(၆)ဆူသည် ဘယ်အရပ်၊ ဘယ်ဒေသ၊ ဘယ်စေတီမှာ ကိန်းဝပ်နေပါသည် ဟု ဖွင့်ဖော်ခြင်း မပြုနိုင် င် ဖြစ်နေခဲ့ပါသည် ။

သို့သော်လည်း သမိုင်းပညာရှင်များ ၏ လေ့လာတွေ့ရှိမှုမှတ်တမ်းများ အရ များ လှစွာသော ဆံတော်ရှင်စေတီများ သည် တပုဿနှင့် ဘလ္လိက ရသေ့ထူး(၆)ပါး၊ ရဟန္တာ(၆)ပါးတို့ ရရှိအပ်သော ဆံတော်ဓာတ်မြတ်များ နှင့် တည်ထားခဲ့သည့် ဘုရားစေတီများ ဟု တိကျစွာ ဖွင့်ဖော်ထားပါသည် ။

သာသနာ (၂၅၀၀)အတွင်း တိမ်မြုပ်မှေးမှိန်ခဲ့သော ဆံတော်ရှင်စေတီများကို ဖွင့်ဖော်နိုင်သည့် အရှင်မြတ်တစ်ပါးသည် နှစ်ပေါင်း(၄၀)လုံးလုံး တစ်ကိုယ်တော်တည်း ရှာဖွေခဲ့၏။ ထိုအရှင်မြတ်မှာ ယခုအခါ ကျိုက်ထီးဆောင်းဆရာတော်ကြီးဟု ဂုဏ်သတင်း ကျော်ကြားနေသော "အဘိဓဇ အဂ္ဂမဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိက ဘဒ္ဒန္တပညာဒီပ"အရှင်မြတ်ဖြစ်ပါသည် ။

ဗုဒ္ဓသာသနာတွင် ပွင့်ထွန်းလာခဲ့သော ဆံတော်ရှင်သမိုင်း၏ မြုပ်ချည်ပေါ်ချည်ဖြစ်တည်ခဲ့မှု ကိုလည်း ဤသို့မှတ်သားရမည် ဖြစ်၏။

- တပုဿနှင့် ဘလ္လိက ညီနောင် ပင့်ဆောင်ခဲ့သော ဆံတော်မြတ်ခ

ရိုး၏ သုဝဏ္ဏဘူမိ သာသနာတော်သည် ရှင်အရဟံဦးဆောင်၍ ပုဂံသို့ သာသနာပြောင်းခဲ့သဖြင့် မှေးမှိန်ခဲ့သောကြောင့် ဆံတော်ရှင်သမိုင်းစဉ် လည်း မှေးမှိန်ခဲ့ရ၏။

- သုဝဏ္ဏဘူမိ ဆံတော်ရှင်များကို အရှင်သောကနှင့် ဥတ္တရမထေရ် တို့က BC - ၃၀၉ တွင် တစ်ကျော့ပြန် ဖွင့်ဖော်ခဲ့ပြီးနောက် ပွင့်လင်းမှု ဖြစ်ခဲ့ရ၏။

- ဆက်လက်၍ ရှင်စောပုဘုရင်မကြီးနှင့် ဓမ္မစေတီမင်းလက်ထက်၌ လည်း ပွင့်လင်းခဲ့ရ၏။

- မကုတ (ခေါ်) မနုဟာမင်းလက်ထက်တွင် ဆံတော်ရှင် သာသနာ မှေးမှိန်ခဲ့ရပြန်၏။

ဤသို့ဖြင့် နှစ်ပေါင်း (၁၀၀၀)ကျော်အတွင်း ဆံတော်ရှင်သာသနာမှ ဖွင့်ဖော်နိုင်သူ ကင်းမဲ့ကာ မှေးမှိန်ခဲ့ရပါသည်။ ။ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများ လည်း ကင်းမဲ့ခဲ့သဖြင့် ဆံတော်ရှင်သာသနာ သည် လုံးဝပင်ကွယ်ခဲ့ပါသည်။ ။

ဆံတော်ရှင်သာသနာကို နှစ်ပေါင်း(၄၀)ကြာ တစ်ကိုယ်တည်း ရှာဖွေခဲ့သော မွန်ပြည်နယ် (သုဝဏ္ဏဘူမိ)၊ ဘီးလင်းမြို့နယ်၊ ဇုတ်သုတ်ကျေးရွာဇာတိဖွား ကျိုက်ထီးဆောင်းဆရာတော် ဘဒ္ဒန္တ ပညာဒီပနှင့်အတူ ဇေကမ္ဘာကုမ္မဏီဥက္ကဋ္ဌ ဒေါက်တာခင်ရွှေမိသားစု၏ ဒါယကာပြု ဖွင့်ဖော်ခဲ့သဖြင့် သာသနာတစ်ဝက်ကျော်ခရီး (၂၅၀၀)ကျော်သက်တမ်းတွင် ဆံတော်ရှင်သာသနာမှာ ခိုင်မာစွာ ပြန်လည်ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ပါသည်။ ။ ယခုပေါ်ထွန်းမှုကိုလည်း သာသနာ (၅၀၀၀)ခရီးရှည်အထိ ဖြစ်ပါစေကြောင်း ဆုတောင်းမိပါသည်။ ။

ကြီးကျယ်စွာ ထွန်းကားခဲ့သော ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သည် ကမ္ဘာတစ်

ဝှမ်းသို့လည်း ပျံ့နှံ့နေပြီ ဖြစ်၍ မြန်မာပြည်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံသား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အဖို့ အဖိုးထိုက်တန်သော ဆုကြီးကို ပိုင်ဆိုင်ထားသူများ ပီပီဆံတော်ရှင်သာသနာ၏ အရင်းအမြစ်ဖြစ်သော မြတ်ဗုဒ္ဓ၏ သာသနာကို လည်းကောင်း၊ ဆံတော်ရှင်သမိုင်းကိုလည်းကောင်း ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကြဖို့ လိုပါကြောင်း မီးမောင်းထိုးလိုက်ရပါသတည်း။

၂။ ဆံတော်ကြိုစေတီများ

ဆံတော်ရှင်သမိုင်းစဉ်တွင် ဆံတော်ရှင်စေတီများ ဟု မှတ်သားရပြီး ထိုစေတီများ တွင် ဆံတော်ဓာတ်မြတ်များကို ဌာပနာပြု တည်ထားခဲ့သည် ဟု သမိုင်းအဆိုများက ထောက်ခံထား ပါသည် ။ ထိုကိန်းဝပ်စံပျော် ဌာပနာပြုခဲ့သော ဆံတော်မြတ်များ ၏ ဒါယကာများ သည် မူလ ဆံတော်မြတ်များကို စွန့်ကြဲဝေငှလိုက်သော ဘုရားရှင်ထံမှ မိမိတို့ ခရီးဦးတည်ရာ အပြန်ခရီးတွင် ဆံတော်မြတ်များကို ဒေသစဉ်မှ ကြိုဆိုမှုကိုအကြောင်းပြု၍ ဆံတော်ကြိုစေတီများ တည်ခဲ့ကြ ပါသည် ။

သာသနာအစ ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်နှင့် ဦးစွာကြိုဆုံခဲ့ရသော တပုဿနှင့် ဘလ္လိကညီနောင်တို့ သည် ဘုရားရှင် စွန့်အပ်သော ဆံတော်မြတ်(၈)ဆူနှင့် အတူ ပြည်တော်ပြန်ခရီးစဉ်အတွက် ဘုရားရှင်အား "ဗုဒ္ဓ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ " "ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ"ဟု ရွတ်ဆိုရှိခိုးခဲ့ပြီး မိမိတို့ ဇာတိမြေ ပေါက္ခရာဝတီသို့ အပြန်သည် ဘုရားရှင်ထံပါး ဗောဓိပင်မှ မိုင်(၂၀၀)အကွာ ဗန္ဓဝ (

ယခုဘော်ရဝင်မြို့) သဘောဆိပ်သို့ လှည်းဖြင့်လာခဲ့ကြသည်။ ။

ထိုမှ တစ်ဆင့် "ဒမိုးဒါး"မြစ် "ဘူဂလီ"မြစ်တို့ ကို စုန်ဆင်းကာ သမုဒ္ဒရာကိုကျော်ခဲ့ပြီး ပေါက္ခရာဝတီသို့ ခရီး၌ ဆံတော်ကြိုစေတီ(၉)ဆူကို တည်ခဲ့ပါသည်။ ။ ဒေသခံများ နှင့်အတူ တည်ခဲ့သော ဆံတော်ကြိုစေတီများမှာ . . .

(၁) ကွမ်းခြံကုန်းမြို့နယ် (ရှေးအခါက ပင်လယ်ဝ) ဒေးတနော်ရွာ။

(၂) ကွမ်းခြံကုန်းမြို့နယ် (ရှေးအခါက ပင်လယ်ကမ်းခြေ) အင်းဂလုံးရွာ။

(၃) ကော့မှူးမြို့နယ် (ရှေးအခါက ဆင်ကန်ကုန်း) ဆပုဂံရွာ။

(၄) ကော့မှူးမြို့နယ် (ရှေးအခါက စမ်းချောင်းကြီးရှိရာ) တဂုတ်ကုန်းကျေးရွာ။

(၅) ကွမ်းခြံကုန်းမြို့နယ် (ရှေးအခါက စမ်းချောင်းကလေးအနီးရှိရာ) တကူခြံရွာ။

(၆) ကော့မှူးမြို့နယ် (ရှေးအခါက လက်စိုက်မြို့ဟောင်းအနီး) ပိတ်စွယ်ကုန်းရွာ။

(၇) ကော့မှူးမြို့နယ် (ရှေးအခါက ကျွန်းစွန်းရွာ) ကျွန်းစွန်းရွာ။

(၈) တွံတေးမြို့နယ် (ရှေးအခါက ဖက်ယားကြီးအင်းအနီး) ဘုရားကြီးကျေးရွာ။

(၉) တွံတေးမြို့နယ် (ရှေးအခါက မေရတကုန်း) ကဘင်းရွာ။

ဆံတော်ကြိုစေတီများ သည် ရှေးအခါက ရေလမ်းခရီးစဉ်ဖြင့် ရပ်နားရာဒေသများမှ ကြိုဆိုမှုကို အကြောင်းပြု တည်ထားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ည် ။ ထိုဆံတော်ကြိုစေတီ (၉)ဆူ၏ ဘုရား တည်သမိုင်းစဉ်နှင့် ဘွဲ့မည်
တင်လှူမှုကိုလည်း ဤသို့ မှတ်သားရပါသည် ။

ပထမဆံတော်ကြို့

ကျိုက်ဒေးတနော် (ခေါ်) ကျိုက်ဒေးကနောင်စေတီ

ပထမဆံတော်ကြို့

ကျိုက်ဒေးတနော် (ခေါ်) ကျိုက်ဒေးကနောင်စေတီ

ပွင့်လင်း လာပြီဖြစ်သော ဆံတော်ရှင်စေတီများကဲ့သို့ ဆံတော်များ နှင့် အကြောင်းဆက်သော ဆံတော်ကြိုစေတီလည်း အသစ်တည်ထား သည့်ပမာ ပွင့်လန်းလာခဲ့ရပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ။

ဆံတော်ကြိုစေတီများ သည် အဆူအားဖြင့် (၉)ဆူရှိကြောင်း မှတ် သားရသောကြောင့် စာရေးသူအနေဖြင့် ဆံတော်ကြိုဘုရားများ သို့ အ ရောက်သွားနိုင်ရန် ကြိုးစားခဲ့ပြီး စုံစမ်းမေးမြန်း၍ ရသမျှ ပြန်လည်ရေး သားပူဇော်အပ်ပါသည်။ ။

ပထမဆံတော်ကြိုစေတီအဖြစ် ဖူးခဲ့ရသော စေတီမှာ "ကျိုက်ဒေးတ နော်" ခေါ် "ကျိုက်ဒေးကနောင်"စေတီဖြစ်ပြီး ကွမ်းခြံကုန်းမြို့နယ် "ဒေး တနော်"ရွာတွင် တည်ရှိကိန်းဝပ် နေပါသည်။ ။ သွားလာရေးလွယ်ကူ သော ခရီးလမ်းသင့်သည့် အရပ်ဒေသဖြစ်၍ အဆင်ပြေစွာ ဖူးမြော်နိုင်ပါ သည်။ ။

ဂေါတမဘုရားရှင်ကို ဦးဆုံးပထမ ဆွမ်းဦးကပ်ခွင့်ရခဲ့ကြသော ကုန် သည် ညီနောင် တပုဿနှင့် ဘလ္လိကတို့ သည် ဘုရားရှင်စွန့်အပ်သော ဆံတော်ရှင်မြတ်ရှစ်ဆူကို မြန်မာပြည်သို့ ပင့်ဆောင်ရာ လမ်းခရီးမှာ ရေလမ်းခရီးဖြစ်ပါသည်။ ။ ထိုစဉ်အခါက ကွမ်းခြံကုန်းအပါအဝင် အနီး စပ်ဆုံးသော မြို့ရွာကလေးများ သည် ပင်လယ်နှင့်နီးပြီး တချို့မှာ ပင်လ ယ်ဝဖြစ်သော နေရာများ ဖြစ်ခဲ့ရာ ထိုပင်လယ်ဝရှိ ကညင်ကုန်းဆိုသော ရွာတွင် နားခဲ့ကြပြီး ကျောက်ဆူးချနားနေခဲ့ပါသည်။ ။

ကညင်ကုန်းဒေသရှိ လူအများကလည်း ဧည့်သည် လှေကြီး ကျော က်ချရာနေရာတွင် "ကျောက်ဆူးငြိ" စေတီတစ်ဆူကို တည်ခဲ့ကြပါသည်။ ။ ကုန်သည် ညီနောင်၏ လှေရပ်နားမှုကိုလည်း သောင်းသောင်းဖျဖျ ကြို ဆိုခဲ့ပါသည်။ ။ ညီနောင်နှစ်ဦးကလည်း ခေတ္တရပ်နားရာအရပ်တွင် "ဆံ

တော်ကြို"စေတီတစ်ဆူကို တည်ခဲ့ပါသည်။ ။

စေတီတည်ရာအရပ်သည် ဒေးတနော်ရွာဖြစ်၍ စေတီ၏ ဘွဲ့မည်ကို "ကျိုက်ဒေးတနော်"ဟု ကပ်လှူခဲ့၏။ နှောင်းအခါ၌ "ကျိုက်ဒေးကနောင်"ဟု ခေါ်ခဲ့ကြပြန်ပါသည်။ ။

ယခင်အခါက ပင်လယ်ပြင်ဟု ဆိုသော အရပ်တွင် ရှိခဲ့သော "ဒေးတနော်"ရွာသည် ယခုအခါ မြေပြင်ဖြစ်နေပြီး သစ်ပင်ကုန်းမြေများ နှင့် ကုန်းမြင့်ဒေသ ဖြစ်နေပြီဖြစ်သည်။ ။

နှစ်သက်တမ်း နှစ်ထောင်ကျော်ကာလကို ကျော်လွှားခဲ့သော ပထမဆံတော်ကြို "ကျိုက်ဒေးကနော်" စေတီသည် ၂၀၀၈ ခုနှစ် နာဂစ်မုန်တိုင်းဘေးနှင့် ကြုံခဲ့ရသောအခါ ပြိုပျက်ခဲ့ ရ၏။ စေတီကြီးဘဝမှ ပြိုခဲ့ရသောအခါ မူလစေတီကို ခန့်မှန်းရန်ပင် အခက်ဖြစ်ခဲ့ရ၏။

သို့သော် ဘုရားရှင်၏ မိန့်ဆိုစကားနှင့်အညီ ဆံတော်ရှင်ဆံတော်ကြိုစေတီများ သည် မှေးမှိန်နေခဲ့ရပြီး သာသနာနှစ် (၂၅၀၀) ကျော်လာသောအခါမှ ပြန်လည်ပွင့်လန်းလာမည်ဖြစ်၍ သာသနာ(၂၅၀၀)ကျော် ယနေ့အခါ၌ သဘာဝဘေးသင့်ခဲ့ရသော အရပ်ရပ်ကိစ္စများ မြို့ရွာပြုပြင်မှု များ နှင့်အတူ စေတီများကို ဒါယကာပြု၍ ပြုပြင်ခဲ့သော စေတနာရှင်များ ၏ သဒ္ဓါအားကြောင့် အသစ်တည်ထားသည့်ပမာ သပ္ပာယ်ခဲ့ရပါသည်။ ။

နာဂစ်သဘာဝဘေးဆိုးကြီးနှင့် ကြုံခဲ့ရပြီးသောအခါ နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲများ ၏ လမ်းညွှန်မှုဖြင့် ဆံတော်ရှင်သာသနာကို ဖွင့်ဖော်ခဲ့သော ကျိုက်ထီးဆောင်းဆရာတော်၏ ဦးဆောင်မှုကို ခံယူကာ အလှူရှင်များ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါသည်။ ။

စေတီတော်ကြီးသည် နှစ်ကာလကြာမြင့်စွာ ပြုပြင်ကိုးကွယ်သူနှင့်

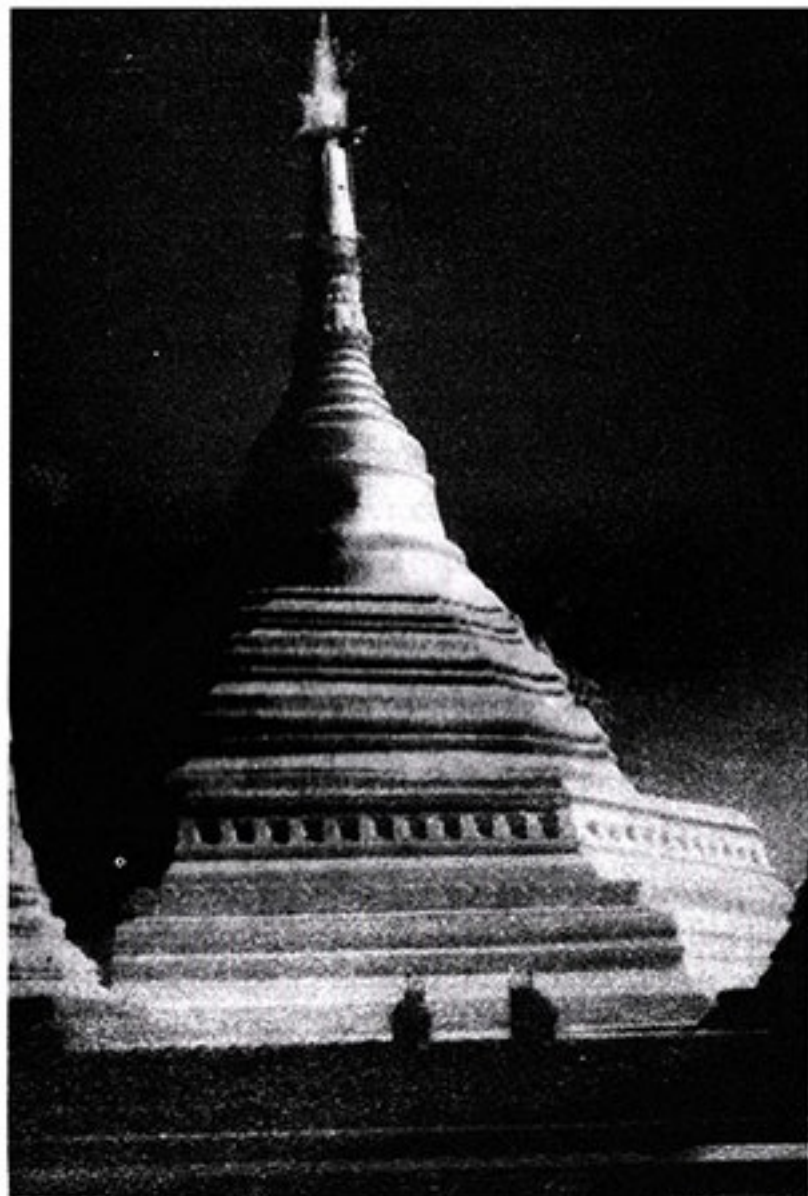
ဝေးကွာခဲ့ခြင်း၊ သဘာဝဘေးဒဏ်အမျိုးမျိုး၏ ဒဏ်ကို ခံစားခဲ့ရခြင်းများ
ကြောင့် အိုဟောင်းပျက်စီးခဲ့ရသော်လည်း ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်၏ ဆံတော်မြတ်
များ အကြိုအထောက်ပြုရာအဖြစ် ရှေးဦးအစ မှတ်တမ်းပြု အဓိဋ္ဌာန်
ပွား တည်ထားခဲ့သည့်စေတီဖြစ်သဖြင့် သမိုင်းဝင်ဖြစ်ပါသည်။ ။ သာသနာဦး၏
သမိုင်းဝင် အဖြစ် အလေးအမြတ်ပြုကြရမှာ ဖြစ်ပါသည်။ ။

ကျိုက်ဒေးတနော် (ခေါ်) ကျိုက်ဒေးကနောင် ဘွဲ့မည်ရ ပထမဆံ
တော်ကြိုစေတီတော်ကြီး သည် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊
ကွမ်းခြံကုန်းမြို့၏ မြောက်ဘက်ခရီး (၂)မိုင်ခန့်အကွာတွင် ကိန်းဝပ် နေ
ပါသည်။ ။ ဖိနပ်အတောင် (၈)ခန့်ရှိသော စေတီကြီးမှာ သပ္ပာယ်စွာတည်
ရှိနေပြီး ဒေသခံများက "ညောင်ငူစေတီ"ဟု လည်း ခေါ်ပါသည်။ ။ အချို့
ကလည်း "စစ်ပင်ကုန်းဘုရား"ဟု ခေါ်ပါသည်။ ။

ဓနသိဒ္ဓိဂျာနယ်(၉.၁၀.၂၀၁၃)

ဒုတိယဆံတော်ကြီး

ကျိုက်အံ့လွန်း (ခေါ်) ကျိုက်ဒေးပါလ (ခေါ်) အင်းဂလုံးစေတီ

ဒုတိယဆံတော်ကြို
ကျိုက်အံခလွန်း (ခေါ်) ကျိုက်ဒေးပါလ (ခေါ်)
အင်းဂလုံးစေတီ

မြတ်ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်၏ မွေတော်၊ ဓာတ်တော်၊ ဆံတော်မြတ်များကို ရရှိခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံသည် ရရှိခဲ့သော မွေတော်၊ ဓာတ်တော်၊ ဆံတော်မြတ်များကို ဌာပနာ၍ စေတီပေါင်း များစွာတည်ထားခဲ့သည် မှာ နှစ်ပေါင်းထောင်ချီ၍ ကြာမြင့်ခဲ့ပြီး ဖြစ်၏။

ထိုများလှစေတီများတွင် ဆံတော်ရှင်စေတီများသည် မဟာသက္ကရာဇ် (၁၀၃)ခုနှစ်အချိန်က ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်က တပုဿနှင့် ဘလ္လိက ညီနောင်နှစ်ဦးအား ဆံတော်မြတ် (၈)ဆူကို ချီးမြှင့်တော်မူခဲ့ရာမှ စခဲ့သော အချိန်တွင် တည်ခဲ့ကြသည့် ဆံတော်ရှင်များမှာ ယနေ့ယခုအခါတွင် အလွန်ထင်ရှားသောစေတီများ ဖြစ်ပါသည်။

ဆံတော်ရှင်စေတီများ၏ အစအဦးကာလတွင် ဆံတော်မြတ်များ သယ်ယူလာရာ၌ အကြိုအထောက်ပြုရာအရပ်များတွင် အမှတ်တရအဖြစ် "ဆံတော်ကြို"စေတီဘုရားများ တည်ထားခဲ့၏။ ထိုဆံတော်ကြိုစေတီများသည် အလွန် လူသိနည်းသောအဖြစ်နှင့် သာသနာ (၂၅၀၀) မကျော်မီအထိ တိမ်မြုပ်နေခဲ့ရပါသည်။

ထိုဆံတော်ကြိုစေတီများ အနက် "ဒုတိယ"ဆံတော်ကြိုဟု ဘွဲ့မည်

တွင် မည့်စေတီမှာ "ကျိုက်ဒေးပါလ"စေတီ ဖြစ်ပါသည်။ ။ "ကျိုက်အံခလွန်"ဟု လည်း ခေါ်ခဲ့ကြသည်။ စေတီတော် ကိန်းဝပ်တည်ရှိရာအရပ်သည် "အင်းဂလုံး"ရွာတွင် ဖြစ်၍ "အင်းဂလုံး"စေတီဟု လည်း ခေါ်ခဲ့ကြပါသည်။ ။

ရှေးအခါက ခရီးလမ်းသည် ရေလမ်းခရီးသာဖြစ်ပြီး ပင်လယ်ကမ်းစပ်မြို့ရွာများ တွင် ခရီးသွားများ နားခဲ့ကြ၏။ ဆံတော်ပင့်ဆောင်လာသူများ သည် ရေလမ်းခရီး မြို့ရွာ . . . ကွမ်းခြံကုန်း မြို့နယ်၊ ကညင်ကုန်းစပ်မှ စ၍ ကမ်းခြေကမ်းရိုးတန်းတစ်လျှောက် ပင့်ဆောင်ခဲ့ကြ၏။

ရှေးစာများ တွင် ဒုတိယဆံတော်ကြိုစေတီ၏ ဘွဲ့မည်ကို "ဂျောင်အင်း"ဟု ခေါ်ခဲ့ကြ၏။ နှစ်သက်တမ်း နှစ်ထောင်ကျော်ကြာခဲ့သည် အထိ ဆံတော်မြတ်ကို ရည်မှန်းကာ "ဆံတော်ကြို" စေတီအဖြစ် တည်ရှိနေခဲ့ပါသည်။ ။ သို့သော် နှစ်သက်တမ်းကြာခဲ့ပြီဖြစ်သဖြင့် အို၍ ဟောင်းနေ၏။ သဘာဝဘေးဒဏ်များ လည်း အခါခါသင့်ခဲ့ရာ အိုရာမှ ဟောင်းနွမ်းခဲ့၏။ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက် သူလည်း မရှိသဖြင့် ချုံနွယ်များ ဖုံးအုပ်နေခဲ့၏။ နာဂစ်မုန်တိုင်း ဘေးသင့်လိုက် သောအခါ ထီးတော်ကြီးမှာ မြေသို့ခကာ၊ စေတီပုံဟန်လည်း အုတ်ပုံပမာဖြစ်ခဲ့၍ "ဒုတိယ" ဆံတော်ကြိုအဖြစ် မြင်ရမှာ ပင် ခက်နေ၏။

သို့သော် သာသနာနှစ် (၂၅၀၀)ကျော်ကာလ၌ ဆံတော်ရှင် သနာသနာပွင့်မှုများ ဖြစ်လာခဲ့ရာ ဆံတော်ကြိုများ ပါ ပွင့်ပေါ်လာခဲ့ရ၏။ ယခုအခါ ဒါယကာပြု၍ ပြုပြင်သူများ နှင့်ကြိုခဲ့ရာ ထင်ထင် လင်းလင်းဖူးတွေ နေကြရပြီ ဖြစ်ပါသည်။ ။

ဒုတိယဆံတော်ကြိုနှင့် ပထမဆံတော်ကြိုစေတီ နှစ်ဆူသည် (၃)မိုင်အကွာတွင် တည်ရှိပါသည်။ ။ ဒုတိယဆံတော်ကြို "ကျိုက်အံခလွန်း"သ

ည် အတောင် (၆၀)ကျော်ရှိ၏။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်နှင့်အတူ "ပွင့်ထွန်းခဲ့သော ဆံတော်ကြိုစေတီများ သည် သာသနာ သမိုင်းဝင် ရှေးဟောင်းစေတီများ ဖြစ်ပါသည် ။ မဝေး ကွာလှသော အရပ်များ တွင် ကိန်းဝပ်နေသော ကြောင့် တစ်ခါတစ်ခေါ် သွားရောက်ဖူးမြော်သင့်ပါကြောင်း နိဗ္ဗာန်အကျိုးမျှော်၍ နှိုးဆော် တို က်တွန်းအပ်ပါသတည်း။

ဓနသိန္ဒိရာနယ် (၂၃-၁၀-၂၀၁၃)